

Vyzýváme českou uhelnou komisi k co nejrychlejšímu útlumu uhelných elektráren v ČR a rozvoji obnovitelných zdrojů energie.

Lidské aktivity, především stále rostoucí emise skleníkových plynů, už způsobily oteplení planety o 1°C (1). Pařížská dohoda z roku 2015, kterou ratifikovala i Česká republika, ukládá zemím udržet globální oteplování výrazně pod úrovní 2°C s úsilím omezit oteplování na 1,5°C (2,3). Abychom dodrželi závazky Pařížské dohody, musíme, podle speciální zprávy Mezinárodního panelu pro změny klimatu (IPCC) z podzimu 2018 (4), rychle snížit emise skleníkových plynů a dosáhnout uhlíkové neutrality do roku 2050. Podle zprávy OSN z podzimu 2019 potřebujeme nastartovat celosvětový pokles emisí skleníkových plynů o 7.6% každý rok (5). Pokud takový závazek celosvětově nepřijmeme, na konci 21. století se pravděpodobně oteplí o minimálně 3°C. To by znamenalo vzestup hladiny oceánů o desítky cm a rozsáhlé a nevratné změny v planetárních systémech, neslučitelné se současnou podobou naší civilizace (6,7).

Podle studie Climate Analytics ze září 2019, zaměřené na metody dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050, by všechny země OECD, kam patří i Česká republika, měly utlumit výrobu elektřiny z uhlí do roku 2030 (8). Tyto země totiž v současné době produkují zhruba třetinu skleníkových plynů na světě a v přepočtu na obyvatele převyšují světový průměr asi dvakrát (9).

Evropská unie je v současné době největší ekonomikou světa. Většina zemí EU už několik let postupně uhlí utlumuje (10). V souladu se zprávou IPCC z roku 2018 se v listopadu 2019 EU zavázala, a s ní i Česká Republika, na uhlíkové neutralitě do roku 2050 (11). Tohoto cíle není možné dosáhnout bez rychlého útlumu výroby elektřiny z uhlí.

Česko má v tuto chvíli čtvrté nejvyšší emise uhlíkových plynů na jednoho obyvatele v celé EU (12). Je to především kvůli velké závislosti na uhlí, protože přes 40 % emisí v ČR jde právě ze sektoru energetiky (13). Vláda nicméně ukončení provozu uhelných elektráren stále oddaluje (14). Místo odstavení své nejškodlivější elektrárny Počerady neodvolala společnost ČEZ během roku 2019 její prodej soukromé firmě k roku 2024, čím její provoz pravděpodobně jen prodloužila (15) a jednala v rozporu s klimatickými závazky ČR. Emise z uhelných elektráren jsou přitom přímým důvodem kardiovaskulárních a dýchacích onemocnění. České elektrárny firmy ČEZ způsobují v rámci Evropské unie čtvrté nejvyšší škody na zdraví (10).

Je potřeba zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie (16,17). Studie, kterou vypracovala německá firma Energynautics, odhaduje možný podíl obnovitelných zdrojů na výkonu české energetiky v roce 2030 na 54 procent (18). Kromě toho bude nutné systematicky propagovat úspory energie (19) a odstranit dotace způsobující poškozování klimatu. Potřebné technologie k dispozici máme.

Uhelná komise v lednu 2020 představila tři možné scénáře útlumu využití uhlí v ČR, rychlou s útlumem v letech 2030 až 2035, střední 2035 až 2045 a pomalejší 2045 až 2050 (20). Abychom v budoucnosti zabránili mnohem větším výdajům na adaptaci na důsledky klimatické změny (21), je nutné, a současně možné, zvolit jedině rychlý scénář.

Mgr. Kamil Vlček, PhD., Fyziologický ústav AV ČR, v.v.i., neurovědec

Citace:

1. Xu Y, Ramanathan V, Victor DG. Global warming will happen faster than we think. *Nature* [Internet]. prosinec 2018 [citován 31. květen 2020];564(7734):30–2. Dostupné z: <https://www.nature.com/articles/d41586-018-07586-5>
2. Schellnhuber HJ, Rahmstorf S, Winkelmann R. Why the right climate target was agreed in Paris. *Nature Climate Change* [Internet]. 23. červen 2016 [citován 2. listopad 2019];6:649–53. Dostupné z: <https://www.nature.com/articles/nclimate3013>
3. The Paris Agreement | UNFCCC [Internet]. 2015 [citován 3. listopad 2019]. Dostupné z: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>
4. IPCC. Summary for Policymakers. In: *Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty* [Internet]. World Meteorological Organization, Geneva, Switzerland; 2018 [citován 2. listopad 2019]. Dostupné z: <https://www.ipcc.ch/sr15/chapter/spm/>
5. United Nations Environment Programme. Emissions Gap Report 2019 [Internet]. UNEP, Nairobi. 2019 [citován 19. prosinec 2019]. Dostupné z: <https://www.unenvironment.org/interactive/emissions-gap-report/2019/>
6. Vince G. The heat is on over the climate crisis. Only radical measures will work. *The Guardian* [Internet]. 18. květen 2019 [citován 2. listopad 2019]; Dostupné z: <https://www.theguardian.com/environment/2019/may/18/climate-crisis-heat-is-on-global-heating-four-degrees-2100-change-way-we-live>
7. What the World Would Look Like if All the Ice Melted. *National Geographic* [Internet]. 1. září 2013 [citován 31. květen 2020]; Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/magazine/2013/09/rising-seas-ice-melt-new-shoreline-maps/>
8. Climate Analytics. Coal Phase Out [Internet]. 2019 [citován 31. květen 2020]. Dostupné z: [/briefings/coal-phase-out/](https://www.climateanalytics.com/briefings/coal-phase-out/)
9. OECD. Air and GHG emissions (indicator). 2020 [citován 31. květen 2020]; Dostupné z: <http://data.oecd.org/air/air-and-ghg-emissions.htm>
10. Greenpeace. Poslední nádech: Jak energetické firmy otravují v Evropě vzduch [Internet]. Greenpeace Česká republika. 2018 [citován 31. květen 2020]. Dostupné z: <https://www.greenpeace.org/czech/publikace/1958/posledni-nadech-jak-energeticke-firmy-otravuji-v-evrope-vzduch>
11. EU leaders back 2050 carbon target without Poland. *BBC News* [Internet]. 13. prosinec 2019 [citován 31. květen 2020]; Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-50778001>
12. ČR má v EU nadprůměrné emise skleníkových plynů na obyvatele [Internet]. *Ekolist.cz*. [citován 16. listopad 2019]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/cr-ma-v-eu-nadprumerne-emise-sklenikovyh-plynu-na-obyvatele>
13. faktaoklimatu.cz. Emise skleníkových plynů ČR [Internet]. 2019 [citován 1. červen 2020]. Dostupné z: <https://faktaoklimatu.cz/infografiky/emise-cr>
14. Jan Freidinger. Ne, pane premiére! Pařížskou dohodu skutečně neplníme [Internet]. Greenpeace Česká republika. 2019 [citován 29. říjen 2019]. Dostupné z: <https://www.greenpeace.org/czech/clanek/4520/ne-pane-premiere-parizskou-dohodu-skutecne-neplnime>
15. Pavlovič L, Rovenský J. Prodej elektrárny v Počeradech znamená vážné ohrožení klimatických závazků České republiky [Internet]. Greenpeace Česká republika. 2020 [citován 31. květen 2020]. Dostupné z: <https://www.greenpeace.org/czech/clanek/5387/prodej-elektrarny-v-poceradech-znamenava-vazne-ohrozeni-klimatickych-zavazku-ceske-republiky>
16. 2021: znovunastartování obnovitelných zdrojů v ČR? [Internet]. Komora obnovitelných zdrojů energie. 2018 [citován 29. říjen 2019]. Dostupné z: <https://www.komoraoze.cz/?fullpage=1&clanek=125>

17. Ministerstvo průmyslu v klimaticko-energetickém plánu ignoruje potenciál obnovitelných zdrojů, průmyslu i obcí. A paroduje veřejnou konzultaci [Internet]. Hnutí DUHA. 2019 [citován 29. říjen 2019]. Dostupné z: <http://www.hnutiduha.cz/aktualne/ministerstvo-prumyslu-v-klimaticko-energetickem-planu-ignoruje-potencial-obnovitelných>
18. faktaoklimatu.cz. Česká energetika bez uhlí [Internet]. 2019 [citován 31. květen 2020]. Dostupné z: https://faktaoklimatu.cz/studie/2018_energetika-cr-bez-uhli
19. Václav Hořejší. Díky moderní vědě by klimatické problémy mělo být možné vyřešit | Téma [Internet]. Česká pozice. 2019 [citován 18. listopad 2019]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/tema/diky-moderni-vede-by-klimaticke-problemy-melo-byt-mozne-vyresit.A190820_184648_pozice-tema_lube
20. Úřad vlády ČR. 4. zasedání Uhelné komise [Internet]. 2020 [citován 31. květen 2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/udalost408.html>
21. Roston E. The Massive Cost of Not Adapting to Climate Change. Bloomberg.com [Internet]. 10. září 2019 [citován 31. květen 2020]; Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-09-09/the-massive-cost-of-not-adapting-to-climate-change>

Seznam signatářů:

1. Mgr. Kamil Vlček, Ph.D.; Fyziologický ústav AV ČR, v.v.i.; Neurovědec; 19.6.2020
2. RNDr. Michaela Pixova, Ph.D.; Klimatická koalice, FSV UK, UNYP; sociální geografie ; 24.6.2020
3. Mgr. Michael Komm, Ph.D.; Věda žije!, z.s.; Fyzika plazmatu; 24.6.2020
4. RNDr. Mgr. Bořek Drozd, Ph.D.; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod; Ekologie, Zoologie, Ichtyologie; 24.6.2020
5. PhDr. Marta Kolářová, Ph.D.; Sociologický ústav AV ČR; sociologie; 24.6.2020
6. RNDr. Lenka Špičáková, Ph.D.; GFÚ AVČR; geologie; 24.6.2020
7. Doc. PhDr. Jan Činčera, Ph.D.; Masarykova univerzita; pedagogika; 24.6.2020
8. Mgr. Zuzana V. Harmáčková, PhD; Ústav výzkumu globální změny AV ČR; sustainability science; 24.6.2020
9. Ing. Miloš Buřič, Ph.D.; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích ; Rybářství a ochrany vod; 24.6.2020
10. Mgr. Vladimír Kusbach, PhD.; GFÚ AVČR; geofyzika; 24.6.2020
11. RNDr. Alexandr Kazda, PhD.; Univerzita Karlova; Matematika; 24.6.2020
12. Ing. Helena Zahradnickova, PhD.; Biologické centrum AVČR; Analytická chemie a biochemie; 24.6.2020
13. prof. RNDr. František Marec, CSc.; Biologické centrum AV ČR, v.v.i.; genetika; 24.6.2020
14. Mgr. Rudolf Rosa, Ph.D.; MFF UK; Matematická lingvistika; 24.6.2020
15. Mgr. Kateřina Černá, Ph.D.; Technická Univerzita v Liberci; Ústav pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace; 24.6.2020
16. RNDr. Jiří Porkert, Ph.D., DiS.; soukromá firma; lesnictví, ornitologie; 24.6.2020
17. Martin Modrák, PhD; Mikrobiologický ústav AV ČR; Bioinformatika; 24.6.2020
18. Mgr. Vojtěch Pelikán, Ph.D.; Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita; Environmentální antropologie a sociologie; 24.6.2020
19. RNDr. Radka Podlipná, PhD.; ÚEB AVČR; rostlinná fyziologie; 24.6.2020
20. PhDr. Dana Dvořáčková, Ph.D.; Historický ústav AV ČR, v.v.i.; medievistika - starší české dějiny ; 24.6.2020
21. Mgr. Petr Dvořák, Ph.D.; Univerzita Palackého v Olomouci; Katedra botaniky; 24.6.2020
22. Mgr. Ladislava Filipová, Ph.D.; Oblastní muzeum v Litoměřicích; Biologie-botanika; 24.6.2020
23. Mgr. Eva Dvorak Tomastikova, Ph.D.; Ustav experimentalni botaniky, AVCR; molekularni biologie rostlin; 24.6.2020
24. Dipl. Ing Arne Springorum, MSc ICID, MBA CDI; HE Consulting; Hydrogeolog a poradce a usporý energie v prumyslu; 24.6.2020

25. doc. Veronika Čapská, Ph.D.; FHS UK; historické vědy; 24.6.2020
26. Mgr. et Mgr. Alena Andrlová Fidlerová, Ph.D.; FF UK; bohemistika; 24.6.2020
27. Mgr. Jana Čížková, Ph.D.; ÚEB AVČR; Molekulární biologie rostlin; 24.6.2020
28. Doc. Mgr. Karel Kleisner, Ph.D.; PŘF UK; Biologie; 24.6.2020
29. RNDr. Petr Jehlička, PhD.; Open University; Geografie životního prostředí; 24.6.2020
30. Mgr. Jan Horáček, dr. es sc.; Ústav fyziky plazmatu, AV ČR; fyzika plazmatu; 24.6.2020
31. Prof. PhDr. Milena Bartlová, CSc; Vysoká škola uměleckoprůmyslová; historička umění; 24.6.2020
32. prof. Ing. Josef Šedlbauer, Ph.D.; Technická univerzita v Liberci; fyzikální chemie; 24.6.2020
33. prof. RNDr. František Sedláček, CSc.; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích; Zoologie, ekologie; 25.6.2020
34. doc. Ing. Michal Rybniček, Ph.D.; MENDELU v Brně; dendrochronolog; 25.6.2020
35. Doc. Ing. Roman Gebauer, Ph.D.; Mendelova univerzita; lesnictví; 25.6.2020
36. Doc. Mgr. et Mgr. Jitka Lindová, Ph.D.; Fakulta humanitních studií; psychologie; 25.6.2020
37. Mgr. Ondřej Dušek, Ph.D.; Univerzita Karlova; informatika; 25.6.2020
38. Prof. MUDr. Jan Žižka, Ph.D.; University Hospital at Umeå, Švédsko; radiologie; 25.6.2020
39. Mgr. Jakub Záhora, PhD.; FSV UK; Mezinárodní vztahy; 25.6.2020
40. doc. Ing. Jan Weinzettel, Ph.D.; Univerzita Karlova; Environmentální vědy; 25.6.2020
41. RNDr. Jana Dlouhá, Ph.D.; Centrum pro otázky životního prostředí; vědy o životním prostředí, pedagogika; 25.6.2020
42. Petr Gibas, Ph.D.; Sociologický ústav AV ČR; sociologie; 25.6.2020
43. RNDr. Barbora Kaftanová, PhD.; Univerzita Karlova; Medicína, Biologie; 25.6.2020
44. Mgr. Vít Zdrálek, Ph.D.; Ústav hudební vědy FF UK; Hudební věda; 25.6.2020
45. Mgr. Petr Brož, PhD.; Geofyzikální ústav AV ČR v. v. i.; planetární geolog; 25.6.2020
46. Mgr. Vojtěch Pravda, Ph.D., DSc.; Matematický ústav AV ČR; matematická fyzika; 25.6.2020
47. RNDr. Marie Prchalová, PhD; BC AV ČR; ekologie ryb ; 25.6.2020
48. PhDr. Tereza Vandrovcová, Ph.D.; University of New York in Prague; sociologie; 26.6.2020
49. Prof. RNDr. Jan Kubečka, CSc.; BC AV ČR; Hydrobiologie; 26.6.2020
50. Ing. Michal Polansky, Ph.D.; ClimaCare, z.s., Mendelu; Teorie systémů, matematická statistika; 26.6.2020
51. RNDr. Marta Vandrovcová, Ph.D.; Fyziologický ústav AVČR; Buněčná biologie; 26.6.2020
52. RNDr. Tereza Freidingerová, Ph.D.; Člověk v tísni, o.p.s.; migrační studia, sociální geografie; 26.6.2020
53. MgA. Markéta Kinterová, Ph.D.; FAMU - Filmová a televizní fakulta AMU; Fotografie; 27.6.2020
54. Prof. Ivan Foletti, MA, es; Masarykova Univerzita; Dějiny Umění; 27.6.2020
55. Mgr. Michal Ferov, Ph.D; University of Newcastle, Austrálie; Matematika; 28.6.2020
56. JUDr. Hana Müllerová, Ph.D.; Ústav státu a práva AV ČR - Centrum pro klimatické právo a udržitelnost; Klimatické právo, právo životního prostředí; 29.6.2020
57. Mgr. Jakub Gemperle, PhD.; University of Manchester; Buněčná biologie; 29.6.2020
58. Mgr. Filip Kadlec, Dr.; Fyzikální ústav AV ČR, v.v.i.; fyzika; 29.6.2020
59. Mgr. Michal Vavrečka, PhD.; CVUT; robotika; 29.6.2020
60. Ing. Karel Kůs, MSc.; SIDAT spol. s r.o.; IT; 29.6.2020
61. Doc. Ing. Libor Havlíček, CSc; UEB AV; Chemie; 29.6.2020
62. Mgr. et Mgr. Anna Vernerová, Ph.D.; Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy; Počítačová lingvistika; 29.6.2020
63. PhDr. Jan Vávra, Ph.D.; Jihočeská univerzita v ČB; Sociologie; 30.6.2020
64. Mgr. Pavel Nývlt, Ph.D.; Filosofický ústav AV ČR; klasická filologie; 30.6.2020
65. M.Sc. Stanislav Lhota, Ph.D.; Ceska zemedelska univerzita v Praze; Tropická ekologie; 1.7.2020
66. Mgr. Veronika Rollová, Ph.D.; Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze; dějiny umění; 1.7.2020
67. Mgr. Jan Urban, Ph.D.; Univerzita Karlova; Environmentální psychologie; 6.7.2020
68. Dana Kapitulčinová, Ph.D.; Centrum pro otázky životního prostředí, Univerzita Karlova; environmentální vědy, udržitelný rozvoj; 7.7.2020
69. Mgr. Jan Hladký, PhD; Matematický ústav AV ČR; Matematika; 8.7.2020

70. Karina Kottova, M.A., Ph.D.; Spolecnost Jindricha Chalupeckeho; umeni; 19.7.2020
71. Ing. Andrea Vlačihová, PhD.; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích ; Administrativa ; 20.7.2020
72. Mgr. Iva Zvěřinová, Ph.D.; Univerzita Karlova, Centrum pro otázky životního prostředí; Environmentální sociologie ; 4.8.2020
73. RNDr Naděžda Johanisová, PhD; Masarykova Univerzita; ekologická ekonomie; 4.8.2020
74. Ing. Kristýna Machová, PhD.; Česká zemědělská univerzita; Katedra etologie a zájmových chovů; 26.8.2020
75. Mgr. Nikola Jajcay, PhD.; ÚI AVČR; věda; 26.8.2020
76. RNDr. Petr Daněk, Ph.D.; Masarykova univerzita; sociální geografie; 26.8.2020
77. MUDr. Karel Blahna, PhD; Universita Karlova; Vědecký pracovník; 27.8.2020
78. Mgr. Ladislav Šigut, Ph.D.; Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.; Biogeochemie; 27.8.2020
79. MUDr. Kateřina Seltenreichová, Ph.D.; Nemocnice Na Homolce; neurologie; 28.8.2020
80. RNDr. Adam Dušek, PhD.; VÚŽV, v. v. i.; Biologie; 28.8.2020
81. RNDr. Tereza Petrusková, Ph.D.; Přírodovědecká fakulta UK; ekologie; 28.8.2020
82. Mgr. Tomáš Daněk, Ph.D.; Přírodovědecká fakulta UP Olomouc; Environmentální studia; 30.8.2020
83. Mgr. Alexander Ač, PhD; Ústav výzkumu globální změny; Fyziologie rostlin; 9.9.2020